

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4-50 fil.

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unitatea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unității”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Trei Maiu.

*Cade-să, în clipele fugare ale
silei de azi, să ne întoarcem cu
gândul în urmă, răsbatând cu
puterea amintirii prin negurile
alor șasă decenii și jumătate, și să
ne oprim apoi, cu evlavie și re-
cunoștință în fața silei etern —
memorabile 3/15 Maiu 1848.*

*Vieța noastră e așa de ne-
însemnată; silele ei se scurg așa
de monoton; ce s'ar alege de su-
fletele noastre blazate, dacă nu
am avea din când în când pri-
lej de a ne împropeta entusias-
mul și credința, evocându-ne pa-
ginile de mărire și de suferință
ale trecutului?*

*Trecutul nostru are atâtea
pagini de suferință și abia câ-
teva de mărire.*

*Trei Maiu e una din aceste
pagini rare, ce e scrisă cu litere
roșii, în calendarul posomorit al
trecutului nostru de umilință...*

*Trei Maiu e ziua măreață,
în care un neam întreg și-a de-
schis ochii, și-a frânt cătușele
și le-a asvârlit, cu demnitatea
unui popor, ce își cere și el
dreptul lui la soare, pe lumea
asta!*

*Atunci s'a rostit juruința
sub cerul liber, în care părinții
noștri spuneau cu atâtea convin-
gere: „nu vom asupri pe nimeni,
dar nici nu vom suferi, ca alții
să ne asuprească“.*

*Amintirea acestei zile sfinte
va trece dealungul veacurilor, și
până ce va mai trăi un suflet
românesc pe aceste plaiuri, își
va aduce, cu pietate aminte, de
faptele mărețe ale înaintașilor,
de fericită pomenire!*

O adevărată primejdie.

In coloanele acestei foi au apărut o mulțime de articole, cari mereu au atras atențiunea celor interesați asupra unei mari primejdii, ce amenință biserica noastră din partea pocăiților. In timpul din urmă au eșit de sub tipar o mulțime de broșuri, cărți, scrieri informative, cari toate au accentuat aceasta deosebită primejdie, care ne amenință biserica pretutindenea.

Este deci timpul suprem, ca să ne dăm seama de aceasta primejdie, și să ne gândim asupra cauzelor, cari fac pocăitismul o doctrină tot mai amenințătoare pentru biserica noastră.

După informațiile ce se dau, nu se poate vorbi de un loc oarecare fix, prielnic învățăturilor pocăite. Din Bănat, Bihor, dela Hațeg, de pe Câmpie, din țara Făgărașului mereu să face amintire de existența pocăiților, de doctrina lor distrugătoare și de incapacitatea preoților de a lupta cu acești apostoli fanatici, cari își ridică capul ici colo și în biserică, împotriva preotului. Nici chiar pătura socială a populațiunii nu se poate spune cu siguranță, care e mai aservită acestor învățături, deși pocăiții sunt de regulă oamenii mai săraci, mai părăsiți ai satelor. Dar corespondenții foilor amintesc de regulă la sfârșitul scrisorilor lor, că preoțimea e față de aceasta primejdie atotcutropitoare tot mai incapabilă a face ceva. Căci acești noi apostoli sunt în mare parte oameni cu carte puțină, dar cu atât mai fanatici. Unii știu pe de rost părți întregi din Psaltire și Biblie și cu citatele aplicate pe îndeletele sunt capabili să zăpăcească și pe cei mai buni creștini și fii ai bisericii. Mai ales, că mai e și pe multe lo-

curi ura aceea tradițională față de popa, pe care acești falși apostoli îl prezintă drept funcționar, care stă în serviciu străin și e dușman poporului și intereselor aceluia. Până acuma de abia s'a aflat preot, care să fi putut lua lupta cu succes împotriva pocăiților în locuri, unde aceștia au ajuns a fi într'un respectabil număr.

E timpul deci să ne strângem rândurile, aceia, cari cunosc primejdia din vieța pastorală și aceia, cari deși nu o cunosc, dar sunt tot mai mult primejduiți de a fi azi mâne cu dușmanul în casă, cu lupul în turmă. Pocăitismul e până acuma restrâns, dar insulele sporadice, ce sunt răsărite peste întreg Ardealul și locurile locuite de români, ne vorbesc destul de clar, că ne putem aștepta peste câți-va ani la o sguđuire, pe care să o simtă biserica noastră până în temelii.

Unde sunt așadar isvoarele răului? Cari sunt acele cauze cari fac această propagandă posibilă aici între români, cari în definitiv atât în învățăturile bisericii, cât și în pompa ei externă, dă prilej creștinului doritor de mângăere și vieță sfântă, ca să-și afle toate exigențele spirituale într'ansa? Pentru-ce preferesc pocăiții mai bucuroși o casă privată, unde să-și îndeplinească ceremoniile lor sarbede, pe cutare Zăpăceală, ca să le tâlcue scripturile, decât biserica părinților și glasul preotului său? Înțelegem, că pintre calvini face cuceriri. Acolo cel doritor de supranatural nu află nimic din aceea, după ce însetează sufletul său. La noi însă, cum să ne explicăm întinderea pocăitizmului? Trebuie, că adânci motive sunt acele, cari determină pe un om cu scaun la cap, ca să intrerupă dintr'odată legăturile de ordin spiritual, cari i-au dat mângăerea, bucuria, ajutorul și speranța ani de zile și a căror putere magică a cu-

noscut-o din casa părinților săi, din copilărie. Inchipuiți-vă ce luptă sufletească e capabil să poarte un om, ca să nu invite preotul la botezul copilului său, nici morții să nu-i îngroape după rânduiala bisericii, nici să nu se cunune în biserică, nici să nu se spovedească pe patul de moarte, nici liturghie, nici alte slujbe el să nu mai cunoască. Icoanele să le desprețuiască, cântările, mătaniile să le considere de blasfemii, cu un cuvânt să distrugă toată poezia aceia sufletească, în care a crescut și care s'a înstăpănit asupra lui cu o putere supranaturală atâta timp. A te lăpăda de toate aceste deodată, a le smulge din suflet, ca să ascuți de profeti mincinoși, trebuie să ne pună pe gânduri.

Fără a ne adânci însă prea tare în materie, credem, că în cele mai multe cazuri întinderea pocăitizmului e de a se atribui împrejurărilor mai mult de ordin local și personal. Zicem întinderea pocăitizmului, căci acolo, unde aderenții acestei deșarte învățături sunt stăpâni pe situație, preotul are grea luptă de purtat. Poporul nost caută neconținut după aceea hrană sufletească, care în trecut i-a dat-o biserica și preotul din deajuns. Existența pocăitilor e un protest mare în potriua acelei concepții, că preotul poate fi cândva funcționarul bisericii căruia servește

și nu apostolul aceleia. Suntem tare convinși, că estermnarea pocăitizmului și împedecarea lățirii lui o resoalvă preotul cu iubirea, râvna și entuziasmul său pentru slujba ce o are. E o chestie mai mult de ordin sentimental. Poporul caută mereu locul și persoana, care să-i deie mângâierea sufletului, însetat după Dzeu. Cu învățături mari, cu argumente logice, cu dispute întemeiate se va institui nu-i vorbă un fel de luptă obicinuită cu un rival egal, dar față de aceștia, cari nu au argumente, nu au o concepție limpede, nu au decât fanatism pentru ei și ură pentru noi sunt aceste arme de cele mai multe ori inutile. Arma cea mai puternică împotriva acestor învățături otrăvitoare sunt iubirea preotului față de biserică și zădul său apostolic față de slujba ce o poartă. Adevăratul păstor, care se identifică pe sine cu interesele păstorilor săi, care își pune sufletul pentru ei, care nu e ca simbriașul, ce fuge când vine primejdia, nu se va teme de nimic. În fața unui astfel de zel, de apostolat se frâng și alte valuri mai puternice, decât ale pocăitizmului.

Dare culturală. Mizeriile cu cari se luptă școlile noastre a îndemnat sinodul bisericii gr.-or. din Sibiu, ca să aducă o hotărâre importantă în chestie și să impună credincioșilor gr.-or. o dare culturală în toată forma. Iată textul concluziunii:

Pentru trebuințele generale ale Arhiepiscopiei se decretează un impozit general asupra tuturor capilor de familie, și respective a tuturor membrilor cu vot în sinoadele parohiale, împărțiți în 6 clase:

a) La clasa I aparțin: dignitarii bisericești, asesorii konzistoriali, protopopii, profesorii seminariale și gimnaziali, avocații, medicii, inginerii, proprietarii mari, directorii de bănci și comercianții angroșiștii, pensioniști cu pensie de 3000 cor. în sus și au să contribuie în fiecare an cu câte 20 cor.

b) La clasa II-a aparțin: preoții cu calificare completă, preoții situați materialmente bine, neguțătorii cu firme improtocolate, proprietarii de mijloc și funcționarii dela diferitele oficii publice și dela institutele de credit, notarii, — și au să contribuie cu câte 10 cor. la an.

c) La cl. a III-a aparțin: preoții cu calificare inferioară și mai slab situați și învățătorii, având a solvi suma de 5 cor.

d) La cl. a IV-a aparțin: meseriașii, pensioniștii și membrii parohiei cu avere de 5000 c. în sus, având a solvi sume de 2 c. la an.

e) La clasa a V-a aparțin toți țărani de frunte cu moșie și cu avere de 3000 până la 5000 c. meseriașii fără calfe, învățătorii penzionați și alți credincioși, cari se conzideră în comuna lor de frunțași, având să contribuie cu 1 c. la an.

f) La cl. a VI-a aparțin: toți credincioșii luați în lista membrilor sinodului parohial, cari sunt de sine stătători, având să contribuie cu câte 30 fileri la an.

Văduvele au să fie clasificate din partea comitetului parohial și induse conform stărilor materiale în clasa corespunzătoare.

Acei membri ai bisericii, cari doresc să-și rescumpere odată pentru totdeauna această dare bisericească, au a solvi taxa a-

FOIȚA.

La zece Maiu.

In Bucuresti.

III.

Mă întreabă cineva de sunt frumoși Bucureștii?

— Da, natural, un oraș de trei sute de mii suflete, în Europa, care pe deasupra mai e și capitala unei țări, nici nu poate fi altcum. Bucureștii sunt tare frumoși, mai frumoși cum cineva își inchipue de aici din depărtare.

— Mai frumoși ca — Budapesta?

Întrebarea pusă în felul acesta mă zăpăcisă pe un moment. O privire asupra pretinului mă convinse însă, că acela aștepta răspunsul, care să-i întreacă toate așteptările.

— Mai, răspunsă-i eu hotărât, fără a-mi lua privirea de pe un colț al mesei, pe care bătea pretinul cu degetele un marș la repezală.

— Mai?

Și amicul era acum și mirat și satisfăcut.

— Atunci e tare frumos. Doar trebuie să știi, că Pesta e unul dintre cele mai frumoase orașe din lume. Așa poziție, așa

modern, apoi Dunărea, dealul Gellért, insula Margareta — s'ar putea număra între cele șapte minuni ale pământului. Și Bucureștii vezi o întrece. Sărmana Românie, cât a cheltuit, să aibă o capitală vrednică. Las că e și bine așa, nu să zică lumea mereu: Ce România, un stătuleț balcanic!

— Ei, vreau să zic: Budapesta e frumoasă în felul ei și Bucureștii în al lui. Budapesta e un oraș apusan cu străzi largi, oable, cu palatele ei uriașe unul lângă altul, cu o frecvență și circulație enormă. Bucureștii e oraș de vile. Oamenii acolo încă nu simt lipsă de a prețui mai mult pământul, decât sănătatea. Acolo aproape fiecare casă își are arborii săi la stradă, în curte, în grădină. Din depărtare pare întreg orașul cufundat într-o pădure de arbori. E o recreare a te plimba pe stratele Bucureștilor umbrite de arborii, ce se pleacă din curți peste grilaj pe deasupra trotuarelor.

Ș'apoi mai e și împrejurarea, că palate cu patru cinci caturi abia vei afla în București. Ce lipsă mai e ca omul și așa obosit de oficiu, de afaceri să urce etajele până cade în brânci de oboseală? Mai ales, când pământ e destul și nu-i e pagubă nimănu de el... M'a surprins mult gustul acela deosebit și felul de a clădi în București. Cășarmile noastre sunt acolo aproape necunoscute. Casele sunt tot atâtea vile în stilul lor specific, cum în orașele noastre abia afli. Mai sunt apoi acele minunate biserici cu

stilul lor bizantin moldovenesc, care ne răsar în cale pe câte un mic spaț din umbra deasă a arborilor. Suntem în altă lume aici, care n'a aflat cu cale a imita nimic de aici dela noi, deși suntem vecini și avem multe mai vechi decât ei. Au recurs mai bine la arta, cultura franceză, trecând nepăsători peste o lume germană, care îi desparte de Franța... Dar să ne întoarcem la obiect.

Toate neamurile își au zilele lor de sărbătoare de mândrie națională. Zile, cari vestesc vitejia și înțelepciunea trecutului ca să fie pildă de urmat pentru viitor. E vorbă numai, că aceste sărbători în ce chip se prăsnesc. În mare parte e chestie de temperament, ca în ce proporții să-și aducă un popor aminte de zilele lui pline de sânge și glorie din trecut. Mai contribuie la măreția sărbătorii și evenimentele analoge ale prezentului, zile îngrijorătoare, cari fac ca poporul iubilant prin invocarea faptelor trecute să-și stâmpere sufletul însetat în sărbătoarea, ce o prăsnuește.

Pe urma acestora e natural, că aceeași sărbătoare să fie prăznuită la diferite ocazii în alte și alte proporții. Focul de paie încă își are însemnătatea cuvenită la astfel de ocaziuni. Serbări, cari odată făceau să vibreze și sufletul celui mai apatic patriot, au fost uitate cu vremea, ba unele n'au ajuns nici iubileul prim al inaugurării lor. Oficialitatea le mai susține cu uriașul ei aparat, dar în urmă impasibilitatea publicului

nuală din clasa în care sunt înșirați înmulțită cu 20.

Consemnările pentru prescrierea acestui imposit se fac de comitetul parohial, după instrucția specială ce o vor primi dela conzistoriu arhidiecezan prin organele sale autonome, și la caz de nevoie cu intervenția organelor administrative, în conformitate cu rezoluția ministrului de culte și instrucție publică din 1899 Nr. 59,368.

Din suma încasată într'un an 40,000 c. se contează la fondul general pentru trebuințele administrative, iar întreg restul trece la fondul cultural pentru trebuințele religioase și culturale.

Noul imposit se decretează cu începere din 1 Ianuarie 1913, având a se crea o secție nouă în sânul senatului episcopesc, cu cel puțin un funcționar angajat anume spre acest scop.

În motivare se zice, că impositul benevol decretat pentru intelectualii credincioși ai bisericii ortodoxe nu a adus roadele așteptate, astfel încât au trebuit căutate alte baze pentru o dare regulată culturală.

Prințul Carol în Roma. Prințul român Carol a fost primit în Roma cu multă afecțiune, aranjându-se în onoarea lui un prânz festiv, la curtea regală italiană. Cu acest prilej regele Victor Emanuel a ținut următorul toast:

Alteța Regală! Te salut cu bucurie pe Alteța Ta, ca oaspe al Romei, pe acel pământ, de unde nobilul popor român își trage origina glorioasă, individualitatea și misiunea înaltă, ce a îndeplinit-o în interesul civilizației. Majestatea Sa regele Carol, care conduce cu atâta înțelepciune destinele României, mi-a cauzat o bucurie deosebită, trimițându-te pe Alteța Ta în

țara Italiei. Vizita aceasta corespunde legăturii intime dintre cele două popoare precum și comunității de interese, care dietează celor două guverne aceeași politică. Pătruns de acest sentiment, ridic păharul meu pentru MM. LL. Regele Carol și regina Elisaveta, pentru sănătatea întregii Curți regale, și pentru înflorirea României.

Prințul Carol a răspuns emoționat, asigurând pe regele Italiei de simpatiile deosebite ce-i păstrează curtea regală română și țara românească.

Muzica a intonat apoi imnul național român, pe urmă cel italian.

Corespondințe.

Scrisoare din Cluj.

Examenul analfabeților din com. Pata. — Universitarii pe sate. Semne bune. —

O zi caldă... a doua zi de Paști. Un cer senin, ici-colo strălucit de niște dungi de nor, ce se pierdeau în vântul din zare.. Timpul trecea... era spre amiază. Aci era timpul de plecare... sunt două ceasuri și nimic gata. Hai cu tuțea la stațiunea birjarilor. Ști badeo unde-i Pata? Știu, da, d-șorule. Mână atunci 'n grabă la „Economul“, știi, colo vis-a-viz de postă. Sosește... punem schi-opticonul și toate celea de lipsă. N'ai uitat ceva frate? Ei, pe naiba, vezi, colo pe o masa era un vraf de „Solii“, n'ar fi bine să ducem cu noi un mănunchiu, ce bine le-ar prinde țăranilor! Pau câteva zeci de exemplare din nrul de Paști. „La un pocnet de biciu sbura cu noi căruța. Din ce ieșiam din sgomotul și învălmășala orașului, cu atât par'că întineream și ne ușuram. Dăm în

câmp... o mireasmă îmbătătoare de primăvară ne lovia 'n față. Par'că vedeam pământul aburind deslănțuit din cătușele mașterele iernii. Câte o pasăre cântărea se a-linta 'n valuri mari glăsuind cântec de înviere.. Vrabiele în crâng stol după stol preamăresc și ele în limba lor monotona învierea lui Isus. O, ce concert simfonic! O vrajă de primăvară încingea natura... Și tot mai tare ne pierdeam în fundul unei vâlcele ce ținea drumul spre Pata. Zăriam câte un turnuleț, ce vestea sălașul Dlui, ridicându-se în slavă. Și'n admirarea nesfârșită a naturii... iată-ne în Pata. Un sat resfirat, câteva fumuri toată populația. Oameni harnici, doritori de carte; nu iubesc beutura, sunt departe de unele păcate, ce'n alte părți cobesc moartea strănepoților lui Traian.

A doua zi de Paști s'a ținut aici examen de analfabeți. Din prilejul acesta au alergat dl V. Drăgan funcționar la „Economul“, și soția; apoi „Agentura“ tinerimei universitare, reprezentată prin stud. filoz. Aron Demian și stud med. G. Pecurariu. Examenul s'au început la orele 4. d. a. în școală. Tot acolo a urmat desfășurarea întregului program. Adunarea a deschis-o harnicul părinte Hodărnău, care în puține cuvinte a arătat scopul întrunirii. Se începe examenul sub prezidiul preotului. Întrebări pune învățătorul E. Miclea. Îți era mai mare dragul să vezi Românașii noștrii, toți gata 'n vesmânt de sărbătoare, 30 de toți, erau șiruți în bănci. Zăriam între ei oameni în etate, cu plete cărunte, „cu tot amarul unei vieți deșarte“, cu brațul oboșit de munca lungă, mașteră și crudă... Te uimea cetitul respicat, scrisul legibil și răspunsul precis al acestor „mucenici nerăsplățiți ai pânii“. Întreg auditoriul a rămas încântat de reușita acestui examen: „profet al deșteptării noastre“...

le abrogă pe încetul — fără sgomot și fără urmă. Aceea ce am văzut la București însă ne-a pus într'o mare uimire. La 30 ani după proclamarea independenței, în timp de o perfectă liniște politică, așa serbări, așa proporții la zece maiu — sunt remarcabile lucruri. Oficialitatea își va avea și ea nu-i vorbă partea cuvenită, dar însuflețirea, emoția aceea a publicului mare, independent, m'a convins într'adevăr, că e vorbă de o grandioasă serbare a sentimentului public, de o adevărată sărbătoare națională.

Când eșim în zece Maiu vechiu des de dimineată pe stradă, e o frecvență, care ne-a uimit. Oamenii sunt agitați și fug cum se cade pe stradă. Ceeace ni-se părea mai curios, că afluența aceasta neobicinuită e îndreptată tot cam într'o direcție. În fața noastră aproape nu vine nime. În mulțimea oamenilor de toate condițiile, domni mănșați, cu cilindre, bastoane scilpitoare, oficiali grăbiți și lăptărese grase, ne amestecăm și noi și alergăm din vreme, către bulevardul, pe unde va fi parada militară. Cam la 8 am ajuns pe o stradă laterală la cordonul principal de pe bulevardul Elisaveta. Imbulzala aci la capătul străzii e impenetrabilă. La douăzeci de metri de cordon trebuie să ne oprim și înzădar ridicăm mâinile cu biletele, înzădar ne rugăm de Nan și Bran, că suntem din Transilvania, nu e cap să pătrundem înainte. Ne-am fi întors pe altă stradă, care răspunde în bulevard, dar după

noi era acum încheiat convoiul — era o imposibilitate de a mai face un pas în cătrăuva. Ne împăcăm dela o vreme cu gândul, că în definitiv nu e chip de scăpare de aci, când spre norocul nost se ivește trăsura primarului Bucureștilor. Acesta ne face îndată loc, cel mai de frunte loc, deși între noi sunt în mare parte plugari cu cisme, pălării, peptare și hainele lor obicinuie pe Murăș, pe Târnave. Ni s'a dat loc tocmai lângă corpurile legiuitoare și în fața noastră avem pavilionul regal.

Priveliștea dela locul acesta mai ridicat e perfectă. Bulevardul, cât îl poate cuprinde raza ochiului e om de om. Strămtorați, ca într'un furnicar luăm în revistă personajele, cari trec oficioasă în birjile lor elegante printre cordon. Lipscanul în costumul lui specific și șapca muscălească e o apariție ciudată în ochii noștri.

Un domn, lângă care mă nimerisem, îmi face cunoscute notabilitățile, așa după cum vin pe dinaintea noastră.

— Asta-i generalul Man! Asta-i colonelul Cutare, o celebritate, ca strategic. Asta-i conzul rus — omul cel mai puternic în București, Ionel Brătianu, Mortun, Constantinescu. — Uite Conu Kalenderu! zisei eu satisfăcut, că a sosit și dl Kalenderu.

— Ei bine, zise vecinul meu mirat, Dta spunea-i că n'ai mai fost la București?

— Nu. Acum sunt pentru prima oară.

— D'apoi de unde-i cunoști?

— Din Furnica...

Cătră 1/2 10 urale nesfârșite anunță sosirea reginei-poete Carmen Silva, și pe urmă a familiei regale. Din multele fețe zimbitoare răsare un drăgălaș cap — princesa Elisabeta. Incurund se umple pavilionul regal de vi-à-vis. Dame de curte, dignitari înalți și oficeri distinși alcătuie ciata strălucită, ce prezintă un tablou mișunător în fața noastră. Mai surprinsă se pare de tot ceea ce se petrece în jur, mica princesă Elena, care șade mirată pe un scaun ridicat, pâuă ce nu răsare din mulțime mama ei princesa Maria și luându și fata în brațe o poartă repede pintre cei mulți din jur, ca apoi să se oprească în fața noastră a publicului. Un tablou vrednic de eternizat.

La 10 punct se începe parada oficială. În fața Universității, la umbra statuei Mihai Viteazul, apare regele Carol și cu el dimpreună suita de gală. Muzica militară vestește deja apropierea trupelor Bucureștilor, cari difilează în ordinea stabilită. Numai aci am simțit vraja, ce o exerciază militia asupra unui popor. Să fi văzut fețele aprinse ale publicului asistent, emoția acestui public enorm, izbucnirea spontană a uralelor din zeci de mii de pepturi! Suntem într'o atmosferă militărească, care devine tot mai aprinsă subt pasul precis, apăsător și privirea de oțal a soldaților, cari se perândă mereu, în alte și alte uniforme, cu alte și alte dra-

După examen a urmat cuvântul stud filoz. Aron Demian, care a dizertat despre „Limba și portul național la Români“. A vorbit la inima întregului public. Vorbirea a fost presărată cu citate alese din poezii Goga și Sion. A scos în relief importanța studiului limbii, acest semn, în care și-au depus toate popoarele trofeele de glorie a trecutului. A făcut să înțeleagă țărâna, că graiul, este simbolul, în care am învins năvălirile și influențele dușmane, și aceasta este templul, unde să ne plecăm genunchii de închinare, singurul liman de mântuire. Limba este chezașia existenței unui popor: cu ia cade au stă naționalitatea aceluia. Limba noastră e o adevărată comoară, te-saur născut cu noi dela țiftele mamei noastre, dulce ca sutările măicuțelor, când ne aplecam la sânul lor, te-saur mai scump, de cât viața, te-saur care de l'am fi pierde, de vom suferi vre-odată, ca cineva au puterea, au cu momeli să ni'l răpească din mâinile noastre, — atunci mai bine să ne înghiță pământul de vii“ (Cip. Cuv. la inaug. Asoc. 1861.).

A accentuat vorbitorul, că limba nu poate să lipsească nici unui popor, căci: „ia să naște odată cu el, crește și se desvealtă, înflorește și să vestejește, îmbătrânește și moare odată cu poporul“... Cam la fel a vorbit și despre portul național. Arată primejdia, ce ne amenință prin îndrăgirea portului străin, și, că aceasta ar sancționa disarmonia dintre frații aceluiași corp mare național, și prin aceasta, mergem cu un pas mai repede spre peire. Nu pregetă a releva importanța cea mare a „Societății“ înființate de regina Carmen Sylva și Principesa Maria apoi atelierelor, dela Sibiu și Orăștie... Iar de încheiere zise vorbitorul, că pentru ași iubi și păstra cu sfințenie limba, această moștenire „nestrămutată și necomună cu a a altora“, că, spre a-și putea recăștiga portul acest credeu național-politic, semnul caracteristic al Românului, atunci țărâna noastră să-și îndrepte privirea pentru povețe și sfaturi cătră „cei doi frați dintr'o tulpină; și cei doi ochi într'o lumină“; spre preot,

pele — roșiori, dorobanți, curcani. Nici nu băgăm de seamă, că la un moment dat cei din jurul nost își descoper deodată capetele și strigă extasiati:

— Ura, vânători, ura!

M'am aplecat spre vecinul meu.

— Ce va să însemne aceste ovații particulare vânătorilor și cinstea aceasta deosebită?

— Imi uitasem, zise cel agrăit, voi am să te fac atent, să-ți descoperi capul, vre-un iperzelos patriot și-o putea arunca jos. Vezi steagul ciuruit, vezi vânătorii aceștia mărunței. Batalionul acesta e fala armatei române. La Grivița au trecut cei dintâi prin grozavul botez de sânge. Drapelul e o relieviu care va vorbi de zile de sânge și glorie și va spune copiilor noștri, că viitorul unui popor să asigure cu glorie și sânge...

Mă uitai în urma băeților mici, mărunței, cu fețele arse de soare, cum calcă de îndărjit după tactul muzical și mi-se păreau cu un cap mai înalți, sub umbra steagului glorios, ciuruit de gloanțele turcilor la Grivița...

slujitorul lui Isus, dascălul atâtor mlădițe tinere; să-și îndrepte ochii sufletului spre biserică: izvorul nesecat de fapte creștinești; spre școală: apa limpede, cristalina, din care scoțând fără preget țărâna noastră, atunci în adevăr se vor răcori. Și înfăptuindu-se această pretutindeni între Români, atunci numai atunci vom putea zice cu poetul:

„Să știe toți că un popor nu moare,
Când veacuri a luptat neconținut
Și-i scris în cartea celor viitoare.
Că va sosi ceasul preamărit, —
Când mândru străluci-va 'ntre popoare
Ca soarele, aici în Răsărit!“

Vorbitorul a fost ascultat în cea mai mare tăcere... Au urmat apoi proiecțiunile cu schiopicul. S'au arătat chipuri cu patimile lui Isus. Urmate de explicările clare a dlui Hodărnău; apoi peisage din natură după pictorul Grigorescu, port național și în fine eroii mari ai neamului românesc, ca: Ștefan cel Mare, Neagoe Basarab, Negru-Vodă, Carol, când merge spre plezna etc. Toate chipurile au fost arătate de stud. med. G. Pecurariu; celea cu portul și eroii au fost explicate de A. Demian și în parte de arătătoriu.

În urmă stud. A. Demian, constată că sămânța aruncată de cei doi frunțași ai comunei, zelosul preot Hodărnău, și harnicul învățător Miclea, a căzut în pământ bun, roditor; că rădăcinile ostenei lor au fost poate amare, dar cu atât mai dulci sunt fructele. Exprimă mulțămăntă acestor sentinele, pentru zelul și truda ce-au depus pe altarul culturii române; iar țărâna îi arată că până aici a fost greul luptei, și de aici înainte nu-le rămâne alta, decât să-și aducă ziare, gazete scrise anume pe sama lor, atunci vom putea zice:

„La voi aleargă totdeauna
Trudit-mi suflet să se 'nchine;
Voi singuri străjuți altarul
Nădejdi noastre de mai bine“...

Ziua aceasta a fost o zi înălțătoare... În drum cătră casă mereu îmi dăpănam în minte celea petrecute în cursul examenului și mereu îmi întăream credința, că în primul loc numai dela „cei doi frați într'o tulpină“ se poate aștepta mântuirea unui neam întreg... Infrățiți-vă, deci, iubiți preoți și dascăli, voi sentinelele neamului, pentru întru chiparea aceluiași ideal sfânt: deșteptarea, luminarea și trezirea la viață a țărânilor noastre mult încercate.

Adunarea generală a „Arieșanei“.

Institutul de credit și economii „Arieșana“ societate pe acții din Turda și-au ținut a XXVI. adunare generală, în sala cea mare a caselor sale proprii, la 28 Martie a. c., sub conducerea președintelui său Iuliu Bărdosy inspector r. școlar f. r. A făcut asupra acționarilor prezenți impresiune bună, că sala este decorată cu portretele bine nimerite a fundatorilor și primii președinți repausați: Dr. Ioan Rațiu și Dionisiu St. Șuluțiu. După ce președintele a constatat, că acționari cu vot fiind prezenți peste numărul recerut de statute, cari reprezintă peste 500 de acții și alegerea notarilor și verificatorilor — a deschis adunarea cu o vorbire bine sămțită. Raportul direcțiunii, fiind împărțit între ac-

ționari, se prezintă ca cetit. După cetirea raportului comitetului de supraveghere prin Dl Gabr. Pop președintele aceluia, s'au aprobat conturile bilanțului și s'a împărțit profitul realizat de cor. 22,924'27 în senzul propunerilor direcțiunii, dând absolutor atât direcțiunii, cât și comitetului de supraveghere pe anul de gestiune 1912. Membrii direcțiunii sortați: Dnii Ioan Mészáros și Dr. Iuliu Popescu advocați fură din nou realeși pe un period de 5 ani. A făcut în acționari o impresiune bună, — că înlocăriile spre fructificare — pe lângă toată criza financiară a ajuns la suma de 947,820'72 cor., iar fondurile de rezervă 134,758'27 cor.

Din suma destinată spre scopuri culturale și umanitare 8% din venitul curat de 1153'92 fl. direcțiunea a distribuit: Școlii populare române gr. cat. din Turda 250 cor. „Arieșana“ a fost dela înființarea ei membră ordinară a „Asociațiunii“ pentru literatura română și cultura poporului român din Sibiu, înscriindu-să acum de membră pe viață, a contribuit spre acest scop 200 cor. Fondului cultural român gr. cat. arhidiecezan a solvit ca rata IV. anuală din ofertul său de 1000 cor. 100 cor. în capital și în % 35 cor. Districtului protopopesc gr. cat. al Indolului, spre procurare de manuale gratuite pe sama elevilor mireni 60 cor. Masei studenților academici din Cluj 50 cor. Mesei studenților români de ambe secse din Blaj 50 c. Catehetului gr. cat. a învățăcelilor de meserii din Turda 80 c. Reuniunii femeilor române din Turda 20 c. Pentru augmentarea capitalului fundațiunii „Iuliu Bărdosy“ pentru premierea elevilor dela școala română gr. cat. din Turda 20 c. Pentru edificarea casei parohiale gr. cat. din Iara 50 c. Școlii române gr. or. din Turda 20 c. Pentru edificarea casei parohiale gr. cat. din Turda veche 50 c. Fondului ziaristilor români 20 c. Pentru internatul băeților dela gimnaziu din Turda 10 c. Pompierilor opidani din Turda 20 c. Reuniunii regnicolare pentru ajutorarea alienaților însănătoșiți din Sibiu 5 c. și Reuniunii regnicolare pentru ajutorarea surdo-muților din Cluj 5 cor., restul s'a încredințat Dlui director executiv George Popescu — spre distribuire — în decursul anului.

Coresp.

Reviste.

Predarea Scutarilor. Înfațișarea orașului e așa de deplorabilă, încât vor trebui să treacă ani îndelungați, până să se poată șterge urmele înfricoșate ale asediului. Bazarul a ars cu totul; mii de comercianți și-au pierdut întreagă averea.

Guvernorul muntenegrin va preda azi (Miercuri) orașul flotei internaționale. Muntenegrii se vor retrage din oraș, până la acest termin, rămânând singur o mie de soldați pentru paza tunurilor, și pentru transportarea munițiilor, ce va dura aproape trei săptămâni.

Vapoarele flotei internaționale

s'au adunat azi dimineața, la gura rului Bojana, pentru a trimite în Scutari trupe de marinari internaționali.

Albania. Chestia Albaniei se va rezolvi în curând, căci guvernul turcesc s'a îngrijit, ca Essad pașa și Djavid pașa, să-și retragă trupele și să se reîntoarcă acasă.

Faptul acesta e garanța cea mai sigură, că Turcia nu voeste să se mai încurce, pretinzând drepturi de suveranitate asupra Albaniei. Ea are acum cu totul alte gânduri, ce o preocupă în interiorul țării, unde stările anarhice au început să se accentueze tot mai mult. În deosebi sunt foarte dezolate stările din Azia mică, iar chestia armeană pare a fi mai acută ca ori când. Mâna Rusiei operează și în chestia armeană.

Pacea în Balcani. Încheierea păcii va urma în câteva zile. Deși ea va avea caracterul de pace „preliminară“, va însemna totuși o pace definitivă. Turcia nu mai opune nici o rezistență. Vor mai urma unele discuții, dar aceste se vor restrânge la certurile reciproce ale aliaților balcanici, precum și la amestecul marilor puteri. Bulgaria, deasemenea e pentru încheierea cât mai grabnică a păcii. Iar pentru greutățile, ce se vor ivi din partea Sârbilor și a Grecilor, Bulgaria a declarat, că e gata să încheie pace cu Turcia, ea singură și în mod cu totul independent.

Războiul cu Turcia se încheie, dar e foarte probabil, să se încheie acum aliații între sine.

Silistra. „Agenția română“ comunică, că hotărârile ambasadorilor din Petersburg, privitoare la chestiunea româno-bulgară, au fost iscălite.

Asupra hotărârilor, pe cari le conține protocolul semnat, circulă diferite știri. O telegramă din Petersburg spune următoarele: Conferința ambasadorilor din Petersburg s'a închis ieri (Vineri). Conform hotărârii conferinței, Silistra va fi cedată României, pe când teritoriul litigios de pe coastele Mării Negre rămâne în posesiunea Bulgariei. Ambele părți fiind de acord cu această hotărâre, protocolul a fost semnat.

Ziarele germane și vieneze dau următoarea știre:

Se acordă României orașul Silistra cu toate întăriturile sale. Te-

ritoriul dela mare, care era în discuție, rămâne însă Bulgariei. Atât Bulgaria cât și România fiind de acord cu această soluțiune, au semnat protocolul încheiat în acest senz.

Noutăți.

Printul Carol al României a dăruit suma de 50.000 lei pentru a se întrebuița „în scopuri folositoare țărâniei“. „Monitoriul“ oficial publică scrisoarea de donațiune a A. S. adresată președintelui consiliului de miniștri, care este următoarea:

„Am fost viu mișcat de bunăvoința, ce au avut Corpurile legiuitoare de a vota în folosul meu o însemnată dotațiune. Această hotărâre a Sfatului Țării îmi arată că vremea răspunderilor a început și pentru mine, punându-mi înainte, pe lângă sarcina pregătirii mele pentru chemarea ce mă așteaptă, și îndatoriile către cei lipsiți ori în suferință. Pătruns de acest gând, dăruiesc suma de 50.000 lei pe care vă rog să binevoiți a o întrebuița într'un scop folositor țărâniei noastre, pentru nevoile și întărirea căreia inima mea va fi pururea deschisă.

„Rugându-vă a fi interpretul sincerii mele recunoștințe față de d-nii senatori și deputați, binevoiți a primi cu acest prilej, d-le președinte al consiliului, încredințarea sentimentelor mele de afecțiune“.

Conform acestei scrisori, consiliu ministerial a hotărât a se construi din suma donată trei școli în comunele rurale cele mai lipsite de mijloace, și anume: una în Dobrogea, una în România de peștă Milcov și una în Oltenia, cari școli să poarte numele „Principele Carol“.

Una din cele trei școli — după cum scrie „Mișcarea“ — se va înființa la Iași.

Preot harnic. Vrednicul preot al Fratei din distr. Cojocnei, — după ce antecesorii sei din timpuri vechi, duceau mare lipsă de apă de beut (fiind Câmpie) aducânduși apa cu butea din locuri depărtate și-și stămpărau setea cu apă stătută și clocită, fiind și casa parohială în deal, în a. c. i-au descoperit Dzeu chiar în marginea grădinei sale parohiale un izvor cu apă bună de beut, au analizat apa și s'au convins că apa e cea mai bună de beut și de fiert legume și de spălat rufe, și s'au pus pe lucru. A săpat o fântână de 3 metri adâncă, — a clădit-o cu piatră, astăzi e plină până în vârf, și are apa de beut etc. în depărtare de 10—12 m. de casa parohială. Prin jertfa aceasta a înaintat bunătața și comoditatea Parohiei, încât apa platește 1/2 porțiunea canonică și astăzi duc apa de acolo 50—60 familii din apropiere!

Laudă lui!

Reuniunea de misiuni sacre a preoților gr.-cat. din arhidieceza de Alba-Iulia și Făgăraș constată, cu mulțămintă, primirea sumei de 50 (cinczeci) cor. dăruite de Sf. Sa păr. Ștefan Pop, din Fildul de mijloc.

Cât valorează un milion? Directorul băncii din Tamertfork, a defraudat șapte milioane și a fost condamnat apoi la 6 ani și 8 luni. Care va să zică milionul și anul de temniță, încă nici nu e un an complet! Afacerea nu e de desprețuit!

Colectă pentru zidirea bisericei din Moigrad. Credincioșii din comuna Dostat au binevoit a ne trimite suma de 18 coroane pe seama bisericii noastre. Pe aceasta cale le exprimăm cea mai adâncă mulțămintă. Moigrad la 8 Maiu 1913. Alexandru Achim preot local. Toader Duma curator.

Concertul Mărcuș - Crișan-Băilă în Alba-Iulia. Concertul Ștefan Mărcuș, I. Crișan cântăreți de operă, și Nicolae Băilă actor dramatic, va avea loc în sala redutei din Alba-Iulia în 25 Maiu n. a. c. Atragem atențiunea publicului nostru din Alba-Iulia și împrejurime asupra concertului și-l îndemnăm să sprijinească arta română cu toată inima.

Conferința internațională pentru stabilirea unitară a mersului trenurilor în întreagă Europa, va avea loc în zilele de 9—13 Iunie c.

Militare. La 1 Maiu n. au avansat la rangul de colonel: vicecolonelul Dionisie Florian dela reg. de infanterie 33, totodată dinstins și cu ordul „Francisc Iosif“; la rangul de vicecolonel: majorul Dragutin Cioban din statul major, aghiotantul ministrului de războiu și Eugen Pap, conducătorul tribunalului militar din Budapesta; la rangul de maior: căpitani Romul Moga dela reg. de inf. nr. 37 și Virgil Șandor de Vist (căpitan de marină); la rangul de căpitan: locotenenții Carol Boldescu (reg. de inf. nr. 40), Victor Negrea (reg. de inf. nr. 43), Alexandru Popp (dela reg. de inf. nr. 33 la 31), Iuliu Montani (la inf. nr. 85) dinstins cu medalia „Signum laudis“, Iosif Baltezan (reg. de inf. nr. 50), Emil de Herbay (reg. de inf. nr. 33), Adrian Miculescu (reg. de inf. nr. 50), Gheorghe Ivașcu (reg. de art. nr. 36), Nicolae Sursescu (reg. de art. nr. 14), Aron Suci (auditor la reg. de inf. nr. 31); la rangul de locotenenți: sublocotenenții Iuliu Vuia (reg. de inf. nr. 52), Mihail Ion (reg. de inf. nr. 43), Constantin Tipula (reg. de inf. nr. 61) Ștefan Popescu (reg. de inf. nr. 37), Virgil Voinea (reg. de inf. nr. 38) Olimpiu Craipvean (reg. de inf. nr. 86), Nicolae Zernovean (reg. de art. nr. 14), Ion Minioca (reg. de husari nr. 2.). Camil Piso (auditor în Sarajevo); la rangul de sublocotenenți: cadeții Aurel Birtolon (reg. de inf. nr. 72), Mihail Tot (reg. de inf. nr. 50), Dumitru Draghici (reg. de inf. nr. 64), Miron Ghilea (reg. de inf. nr. 85), Iosif Cozocia (reg. de inf. nr. 64).

Închegarea slavilor în Budapesta. Ziarele maghiare înregistrează cu supărare că membri societății culturale slovace „Krivan“ au lansat ideea, ca să zidească o casă în Budapesta, pentru membrii ei de acolo. S'au luat toate măsurile pregătitoare. Dacă lucrul va reuși — comentează foile maghiare — slovacii și toți slavii au prilej de a se consolida și de a alimenta agitația panslavă chiar din inima țării. Și dat fiind simțul de jertfă al slovacilor și bohemilor pentru scopuri naționale, ei vor realiza în curând idealul, ce-l urmăresc.

Ocolul lumii pe jos. În zilele aceste a sosit la Turda un francez cu numele Henry Mousse, care își pusese de gând, să încungiure pământul pedestru. A parcurs până acum 22.000 Km., dar în Turda s'a bolnăvit și a fost transportat la spital.

Partea Literară.

Despre vieța curată.

Indreptar pentru tinerii culți.

de

ANTONIU SZUSZAI.

Trad. de

EMIL TATAR.

(Continuare).

Medicul Dr. E. Nöggerath din New-york a fost primul, care a dovedit în anul 1872 că și tripperul ascuns sau latent are capacitatea de a infecta. Tripper latent se numește în medicină tripperul acela, care e vindecat la aparență. Medicul și însuș bolnavul e în buna credință, că e deplin vindecat și cu toate acestea după 5—6 ani căsătorindu-se își nefericește soția, infectându-o. Din motivul acesta, Nöggerath și alți medici sunt de părerea, că gonorrhoea este incurabilă. Alți medici o țin de vindecabilă, fiindcă tripperul latent, nu are totdeauna puterea de a infecta. Iată ce scrie de es. profesul din Wünzburg Hofmeier: „Cele mai multe femei-medici s'au convins, că părerile lui Nöggerath în general și peste tot sunt adevărate; eu numai într'atâta mă deosebesc de el, intrucât, tripperul bărbatului poate fi împreunat cu urmările înșirate aici, dar nu urmarea ca să se verifice efectele acelea în mod necezar; facultatea tripperului de a infecta e cât se poate de intensivă. „Vieța de toate zilele ne arată, că bărbații cari au avut tripper cu 5—10 ani mai înainte, căsătorindu-se îndată își infectează soțiile“.

Cealaltă boală sexuală, mai teribilă decât tripperul e sifilisul, care își pastrează facultatea de a infecta odată pentru totdeauna; cu alte cuvinte veninul sifilisului nu se poate delătura din organism, chiar nici în cazul așa numitei vindecări, deși de fapt infectarea nu se întâmplă totdeauna. Sifiliticul e groaza și primejdia jurului său, chiar și când nu e căsătorit. Nu numai că e muștrat de gândul, că însuș și-a cauzat nefericirea, dar trebuie să fie tot cu ghița în spate să nu infecteze și pe părinții și frații săi, cu atât mai vărtos, că-i lipește curajul să spună: „Nu mă sărutați fiindcă mă țin de cei leproși.“ (Dr. Paul Good).

Câte nefericiri și tragedii nu cauzează sifilisul! Chilile de vizită ale noastre, — scrie un medic — adeseor sunt teatru scenelor celor mai jalnice: azi îți vine un om căsătorit, care într'un ceas rău a consimțit cu ademenirile sirenice ale unei femei depravate. Cere deslușiri pentru anumite simptome. Presupunerea lui, de care mai mult se îngrozește, e confirmată de noi... Iată cum s'a ruinat fericirea unei familii. O singură boare a sifilisului e prea deajuns să surpe fericirea familiei.

În altă zi vine o femeie tină, o cunoaștem cu toți de când era copilă. Știm cu câtă grijă și iubire a crescut-o mamă-sa, în ochii căreia cinstea fetei sale, era tezaurul cel mai prețios. S'a căsătorit și a început a boli, a se istovi. Acum stă înaintea noastră și plânge cu hohot. Numai după mare luptă

sufletească s'a putut hotărî să meargă la medic. Satorim aceea, ce a bănuț cu groază. Cuvintele noastre îi sună ca sentința de moarte. Luăm la întrebare pe bărbat. Ne răspunde, că înainte cu ani a avut sifilis, dar s'a crezut vindecat după grija medicului. A avut ocupațiune, unde avea lipsă de femeie, prin urmare s'a căsătorit fără nici o teamă.“ (Dr. Paul Good).

Varley a însămnat următoarea întâmplare: „Dr. B. se reîntoarce într'o dimineață dela vizita bolnavilor și mi-a spus următoarele: Mai înainte am fost martorul unei scene foarte triste. Cam cu patru ani înainte de asta, fiul cel mai în etate al unei dintre cele mai de frunte familii, a plecat în excursiune spre M. Cu ocaziunea excursiunilor undeva a convenit cu o persoană imorală, dela care s'a infectat de sifilis. După câteva săptămâni a venit acasă și la trei luni s'a căsătorit cu o fată foarte frumoasă și cultă. Din căsătoria aceasta s'au născut doi copii și acum tatăl și mama și amândoi copii zac pe patul de moarte, pe toți i-a infectat boala tatălui. Scena la care am fost martor m'a zguduit. Peste câteva luni se vor stinge cu toții și atestatul medical, din considerație față de rudenile cari trăiesc, va acoperi adevărul.“

Cazurile asemenea acestuia nu sunt rare. Fournier susține că 19% a boalelor femeiești sunt de natură sifilitică. Medicul Korning scrie: „În zilele noastre se poate mulțumi numai întâmplării norocoase, dacă fetele nevinovate din familiile cele mai bune, nu se inveniează și nefericesc prin căsătorie.“ Și poate că nici nu e exagerată afirmațiunea lui Korning, dacă luăm în considerare că în 30 April 1900 numai în Prusia erau 40902 de indivizi sub grija medicală pentru boale sexuale. Dacă vom mai adauge la numărul acesta înspăimântător, cazurile tainuite și curate cu mijloace băbești, de sigur că numărul acesta se va îndoi și într'ei.*)

În cazuri de vindecare aparentă a sifilisului, se poate întâmpla ca mama să nu se inficieze, copilul însă la tot cazul va fi sifilitic. În cele mai multe cazuri, copiii infectați de sifilis se nasc morți. De cumva se nasc vii, la cinci săptămâni după naștere deja se arată morbul înfricoșat. Fournier e de părerea că 83% a copiilor vii, născuți și infectați de sifilis, se prăpădesc în anii copilăriei. De se întâmplă se ramână în viață, flagelul teribil îi cuprinde între 10 și 20 ani. Căsătorindu-se un astfel de om copiii ce-i va avea, vor fi de asemenea sifilitici, ca să se împlinescă blăstămii lui Dumnezeu: „pedepsește păcatele părinților până în al treilea neam.“

Dar s'ar înșela amar cine ar înțelege lucrul unilateral. Păcatele mamei sunt împreunate tot cu astfel de urmări. Femeile

*) La noi lipsește statistica, ce să ne lămurească în privința aceasta, cel puțin eu zădarnic am căutat.

Dela medicul unui liceu din capitală am aflat, că 30% a studenților de clasa a VIII. din gimnaziul său sunt infectați de tripper, un băiet de 14 ani, pe clasa a IV. gimn. e sifilitic.

La spitalul studenților universitari din Cașovia, într'unul din anii trecuți au fost 3000 cazuri de boală și jumătate din aceste au fost boale venerice. Ascultătorii au primit raportul între răsese și batjocuri. Ce cinism revoltător.

molipsite de tripper și sifilis, tot așa ne infectează bărbații și copiii, ca și bărbații pe femei. Medicii amintesc mai cu seamă pe bărbați, fiindcă între ei sunt mai lățite boalele sexuale.

Medici taie și ard racul și alte răni de pe trupul omenesc, ca astfel să salveze vieța pacientului. Se pare că și Dumnezeu urmează procedura aceasta: taie, lapadă de pe trupul omenimei pe cei-ce sufer de boale rușinoase, fiindcă altcum s'ar îneca întreagă omenimea în mocirla păcatului.

Cartea descoperirii divine, tradițiile populare ne povestesc despre o catastrofă foarte veche, ce a ajuns omenimea. Și oare pentru-ce a trimis Dumnezeu potopul asupra omenilor? Pentru păcatele necurăției. „Și pământul era stricat înaintea lui Dumnezeu și s'a umplut de fărâdelegi.“ (I Moisi 6, 11.) Cari au fost aceste fărâdelegi? Toate feliurile de păcate ale senzualismului. Pentru-ce e stricat pământul, ori mai corect oamenii pe pământ? Eu sum de părerea că boalele sexuale i-au stricat. Și ca totuși să rămână arborele vieții omeniești, Dumnezeu a înecat în valurile murdare ale potopului omenimea inficiată de păcate și boale. Și se pare că voința lui Dumnezeu și acuma e aceea, ca sclavii păcatelor senzuale să piară de pe trupul omenimei. Sensualismul e calea cea mai acomodată de a pregăti organismul spre tuberculoză și e pedeca cea mai serioasă, ce oprește vindecarea acestui morb. Boalele sexuale, în ceea mai mare parte, sunt cauza căsătoriilor fără rod, ori și dacă se nasc copii din părinți cuprinși de boale secrete, aceste îi răpun mai iute și mai sigur. În chipul acesta, Dumnezeu însuși operează omenimea, să nu peară. Ziua cea mare a răzburării, când păcătoșii, unul-fiecare și toți la oaltă își vor lua plata binemeritată. Dumnezeu a pus-o în eternitate, dar pe sclavii necurăției deja aici îi primește mânia Lui.

Dacă nefericirile pământești împreunate cu păcatul, sunt atât de grozave, ce pedepse poate rezerva Dumnezeu pentru sclavii necurăției, în eternitate? „Soartea curvarilor va fi în locul ce arde cu foc și peatră pucioasă, ce înseamnă a doua moarte,“ aceste cuvinte se pot ceti despre soartea ce-i așteaptă pe acești păcătoși. Sensualismul e însămnat cu blăstăm, blăstăm grozav.

Și acum te rog, iubite cetitorule, interce-te acasă în sufletul tău, cugetă-te și trage concluziile din faptele ce le-am adus. Prin ziare poți ceti, că medicul N. vindecă „cu succes sigur“ în timpul cel mai scurt, după o praxă de ani îndelungați „boalele secrete.“ Ce să zici despre astfel de anunțuri? Succesul sigur, cu ce te mângăie, constă din aceea, că știința medicală, cu leacuri și mijloace grețoașe, împreunate cu mari dureri, depărtează anumite efecte sau urmări ale morbului, dar puțința de a infecta, aproape totdeauna rămâne în stare latentă. Iată la ce se reduce „vindecarea sigură“. Mi-se pare, că medicii caută numai lucrurile de senzație și însuși știința medicală o deprind cu mare alaiu, cu multă emfază, atrăgând atențiunea publicului. Să mă ierte ori și cine, dar procedura aceasta nu e deamă de știința serioasă medicală și mirioasă într'adevăr a geșeft. Anunțuri de felul celui de mai sus, sunt adevărați votri. Tinerii neesperți și ușuratici să seduc la păcat, mângându-se

că-l scapă din năcaz medicii. Minte trează și sănătoasă zice, că omul cuminte nîcîcînd nu va trînti la pămînt un gobelin scump în nădejdea, că va putea lipi la olaltă părțile vasului. Tot așa nu este ertat a pune în primejdie sănătatea, sperînd, că știința medicală o va repara. Dar precum am văzut, în multe cazuri, e chiar imposibil să-ți recâștigi sănătatea.

(Va urma)

Maurice Maeterlinck.

Pasărea albastră.

Piesă feerică în cinci acte și zece tablouri

Traducere de

VALERIU CRIȘAN.

(Continuare).

T.: Nu-mi pasă, Pasărea albastră și așa o-am găsit... Și e mult decînd n'am mai mâncat găluște cu curechiu... De cînd călătoresc, n'am mâncat... Să n'telege, că în hotele nu ne dau mîncări...

Bunica.: Așa vezi... E gata deja... Treceți la masă, copii... Dacă vă grăbiți, atunci nu-i timp de pierdut...

(Au aprins lampa. Moșnegii și copii s'au așezat în jurul mesei; să ceartă, să imbulzesc să împing și rîd cu hohot.)

T.: (mîncînd repede și cu o poftă mare): Ce bune-s! ce bune-s găluștele astea... Te rog bunică, mai dă-mi! Mai vreau încă!... (Cu o lingură de lemn îi mai scoate și îi le pune pe farfurie).

Bunicul: Liniște nu face larmă... Încă tot așa de moșic ești; ai grije, că spargi lampa...

T.: (să cucutează pe scaun) Mai vreau!... Te rog mai dă-mi!... Se întinde după castonul cu găluște și îl trage lângă sine așa de fain, că să răstoarnă și găluștele cad pe masă, iar zeama să varsă de pe masă pe geunchii lor. Strigăte, chiuituri de spaimă.)

Bunica: Așa e; spusu-ți-am...

Bunicul: (Îi trage o palmă zdravănă lui Tytyl): Nevoiașule... na...

T.: (un moment e incurcat, după aceea își netezește fața și strigă vesel): Da, cînd trăiai și atunci tot așa palmi îmi dedeai... Bunicule, bunicule, ce bune au fost, ce bine mi-au căzut... Lasă-mă să te sărut pentru ele...

Bunicul: Bine, bine, mai sunt acolo câteva, dacă ți-au căzut bine... (Ceasul bate jumătate).

T. (sare sus): E jumătate!... (Aruncă lingura). Mytyl, să ne grăbim, nu avem timp de pierdut!...

Bunica.: Nu vă grăbiți. Nu-i focul pe casă... Mai stați... și așa veniți rar pe la noi.

T. Nu, nu să poate... Lumina e așa de bună și i-am promis, că vom veni curînd... Haidi, Mytyl, haidi...

Bunicul.: Ce interesanți sunt cei vii, ei în totdeauna să grăbesc și au o sută de lucruri...

T.: (i-a în mîna colivia și îi sărută pe rînd pe toți. Își i-a adio dela ei): Adio bunicule... Adio bunică... Servus fraților mei Petrucă, Robert, Paula, Lucia, Riquette... Servus Pumili... Simt, că nu mai putem

sta... Nu plînge, bunico, de aici înainte vom veni mai des pe la voi...

Bunica: Să veniți în fiecare zi!...

T.: Da, vom veni, de câte-ori vom putea numa...

Bunicul: Singura bucurie ne e aceea, ca să vă vedem pe voi...

Bunica: Noi n'avem altă bucurie, decît aceea, că să vă vedem pe voi...

T.: Adio!... Rămas bun...

Frății și sorioarele Tyt: Adio, Tytyl... Adio, Mytyl!... Să nu vă uitați de zăharul de crumpene, pe cari ni l'ați promis!... Servus!... Să va abateți pe la noi cît de des!...

(Toți flutură năfrămile după ei, până se departează Tytyl și Mytyl. Iarăși să coboară o ceață deasă și pe încetul se pierd strigătele copiilor. La finea scenei negura învîlue totul și cînd cade cortina Tytyl și Mytyl stau iarăși singuri lângă trunchiul stejarului.)

Tytyl: Pe aici Mytyl...

Mytyl: Unde-i Lumina?...

Tytyl: Nu știu unde s'a dus. (Se uită la pasărea din colivie.) I-a uită-te, nici pasărea nu mai e albastră... Și-a pierdut culoarea și s'a făcut neagră de tot!...

Mytyl: Dă-mi mîna, Tytyl... Mă tem foarte tare și mi-e frig...

(Cortina.)

ACTUL III.

Tabloul al patrulea.

Palatul Noptii.

[O sală splendidă, vastă, sclipitoare, pare o criptă lucitoare, își face impresia unui templu egiptean, sau babilonean. Stâlpii și cupolele sunt din marmură neagră, din aur și din lemn de abanos. Sala are forma unei prisme. Treptele împart sala până în fund în trei părți simetrice. La dreapta și stînga printre stâlpi sunt uși din bronz întunecat. În fund o ușă puternică de bronz. Palatul e iluminat de o lumină obscură, care se pare, că o eradiază stâlpii de marmoră și abanos. Cînd se ridică cortina, Noaptea îmbrăcată ca o babă bătrîna, învîlîită în nește voaluri negre, stă pe o treaptă din planul cel de mijloc, între cei doi copii, dintre cari unul pare copilul Amor și în somnu-i adînc zimbește vesel, pînă cînd celalalt copil, care din creștet pînă în tălpi e învelit cu un văl lung, stă nemîșcat în locul său. Dinspre dreapta intră Măța.]

Noaptea: Cine-i?

Măța (obosită, cade pe o treaptă de marmură) Eu sunt, Bunică-Noapte, nu mai pot de oboseală.

Noaptea: Ce ai copila mea? Ești palidă la față, ești slabă și pocerlită, parecă ai căzut undeva în tină! Desigur că iar te vei fi bătut cu cineva pe coperișul casei.

Măța: Puțin mă împoartă coperișul casei! E vorbă de secretul nostru Bunică-Noapte. A sosit deja începutul sfârșitului nostru. Numai pe câteva momente am venit pînă la dta, ca să te fac atentă că e rău! Și mă tem de aceea, că nu ne vom putea opune.

Noaptea: De ce? Ce s'a întîmplat?

M.: Ți-am fost spus despre Tytyl, despre băiatul tăetorului de lemne și despre diamantul acela fermecat. Ei să știi, că acum vine Tytyl pela noi, ca să ducă dela noi Pasărea albastră.

N.: Lasă să vie, că Pasărea albastră și așa n'o va putea prinde.

M.: Ba da o va prinde, de cumva nu ne va sta într'ajutor întîmplarea. Lumina ne-a tradat, fiindcă ea s'a pus în serviciu Omului. Și pe Tytyl tot Lumina îl conduce, după ce a aflat, că Pasărea albastră, cea adevărată, aceea care suferă și lumina soarelui, e ascunsă aici la noi, printre pasările albastre a visurilor, cari se nutresc cu raze de lună și își pierd vieța îndată ce le atinge razele de soare. Lumina știe, că ei îi este oprit ca să treacă pragul palatului și de aceea trimite pe copii singuri. După ce dta n'ai putere ca să împedeci pe om, cînd bate la poarta secretelor, nu știu ce-i de făcut. Atîta e sigur, că dacă le va succede ca să pue mîna pe Pasărea albastră, atunci ne vom putea duce încotro vom vedea cu ochii.

N.: Zău, că e rău! Ce multe gînduri ne neliniștesc pe noi! Nu să poate, de vre-o câțiva ani încoace nu-i mai înțeleg pe oameni. Ce voesc oare? Unde voesc să ajungă? A treia parte din secretele mele le-a descoperit, Nălucile, Fantomele fug speriate dinaintea lor, iar ce privește Stropșeliile acelea de abia mai răsufă.

M.: Știu Bunică-Noapte, știu, că trăim zile grele și câte odată cădem în luptă contra Omului. Psst, le aud pașii vin. Eu știu ce primire să le fac. Avem de-a face cu copii, deci să-i speriem, dar așa de tare, încît să se înfrice, ca să nu cuteze să deschidă ușa cea puternică, după care stau ascunse pasările lunei. Secretul și celorlalte locuri încă va fi un motiv bun, ca să le delăturăm orice atenție, sau să bîgăm în ei fiori de moarte.

N. (aude ceva șgomot și ascultă) Ce aud? Sunt oare mai mulți?

M.: Nu face nimic. Păinea și Zahărul ne sunt prietini buni, Apa să simte cam rău iar Focul care e prietenul Luminei va rămînea afară. Numai Cănele nu e pe partea noastră, fidelitatea lui n'am putut-o s'o înșel nici cînd.

[Pe o ușă din partea dreaptă a binei intră Tytyl, Mytyl, Pănea, Zahărul și Cănele.]

(Va urma).

Posta Administrațiunii.

Am primit și chitam abonamentul dela: *Racovița* (tract. Arpaș) pe 1912 1/9—31/12 1913. Suntem în rînd; a fost greșala la mijloc: încetarea foaiei din 18/5 1902—2/1 1909. *Dr. D. K. Orade* pe 1902—1912. *Dr. B. Bucium* pe 1913. *Tr. R. Feneș* pe 1/1—1/11 1905. *Nyirndony* pe 1901. *I. W. Gherla* pe 1904 sem. 2-lea—1906. *Bicaz* (p. Hadad) pe 11/2 1913—11/2 1914. *Vermeș* pe 1913. *Ernea săsească* pe 1/9 1901—1/3 1902. *L. M. Iembav* achitat total.

BIBLIOGRAFIE.

Pentru teatrale dela sate cea mai potrivită piesă e

O vișoară,

piesă populară în 3 acte de *Octavian Prie*. Umorul sănătos și motivele luate din viața noastră ardelenescă o fac

una dintre cele mai atrăgătoare opere teatrale. S'a predat pretutindenea cu mare succes. Se află de vânzare la *Librăria seminarială din Blaj* (Balázsfalva) și costă 60 fil. plus 5 fil. porto.

1. Teologia dogmatică fundamentală de Dr. V. Suctu prof.

vol. I. *Apologetica creștină* fco. 5·30
vol. II. *Tradițiunea și Bis.* fco. 5·30

2. Teologia dogmatică Specială.

vol. I. *Dumnezeu Unul, sf. Treime, Dumnezeu Creatorul, Intruparea*

Domnului și Grația. fco. 7·30 cor.
vol. II. *Sacramentele și Eshatologia.* fco. 7·30 cor.

3. Hipnotism și Spiritism 1·50

Preaveneratul Conzistor Arhiepiscopesc a permis să se poată procura aceste cărți din casele bisericesti pentru biblioteci. — Să află de vânzare la *Librăria sem. teol. Blaj—Balázsfalva.*

„*Volintiri*“ de Ion Dragoslav, un splendid volum de peste 200 pagini, cuprinzând povestirile pline de farmec ale unuia dintre cei mai de seamă povestitori ai noștri de azi. Domnul Ion Dragoslav, pe care și publicul ardelean îl cunoaște indeajuns, mântuiește cu o dibăcie neîntrecută condeiul și îi reușește să prindă în vorbe măestre amintirile sale așa de plastic, așa de distractiv, cum dela nemuritorul Ion Creangă n-a succedat nici unui scriitor român.

Sub condeiul dânsului oamenii din lumea dela țară, învie, trăesc, apar înaintea noastră, cu toată viața lor rustică, nefalsificată, pe care am trăit-o și noi odată, dedemult, când adormiam ascultând poveștile bunicii cu firea blândă.

În scrisul acesta nu ați mari conflicte sufletești, ci ascuți par'că un cântec fermecător, pe care nu l-a auzit de ani de zile, care te mângâie ea o mână scumpă și-ți stoarce din ochi lacrimile pe cari le-ai vărsat în copilărie așa de fără rost.

„*Volintirii*“ a apărut în editura „*Librăriei Naționale*“ S. Bornemisa din Orăștie și se poate comanda pentru suma de cor. 1·90 franco.

Să poate afla la *Librăria seminarială din Blaj* 1·90 cor. fco.

A eșit de sub tipar:

Regulament pentru organizarea învățământului în școlile primare din Arhidieceza gr.-cat. română.

Se află de vânzare la *Librăria Seminarială din Blaj.* Prețul 2 cor.

Dr. IZIDOR MARCU:
Teologia pastorală volum I. Didactică pastorală f. 8° 408 pag. 4 cor. Vol. II. Liturgica f. 8° 586 pag. 5·40 cor. Sunt indispensabilele fiecărui preot.

Se pot primi dela *Librăria Seminarului teol. gr. cat. din Blaj* cu prețul 9·50 cor.

Propise de caligrafie pentru esamene — 100 bucăți cor. 1·30 — franco.

La Librăria sem. Blaj.

Proprietar, editor: **Vasile Moldovan.**
Redactor responsabil: **Augustin Gruția.**

Restaurantul Wachsmann:

Mâncări alese și bine pregătite.

Vinuri gustoase și ieftine.

Prânzișorul zona 20 fileri.

Abonament lunar ieftin.

□

La cerere trimite acasă:

Vin de masă: litru dela 1—1·60 cor.

Bere „Bock“ duplă Mărțișor, sticla 40 fil.

„**Trei stejari:** deschisă, sticla 36 fil.

Apa „Lidya“ sticla 8—12 fileri.

(24) 12—?

Institut de asigurare ardelean
„Transsylvania“

SIBIU

Strada Cisnădiei 1—5. Edificiile proprii.

recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. peoporale pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apaducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1912	K.	5,456,645·67
Capitale asigurate pe viață achitate	„	5,458,689·48
Starca asigurărilor cu sfârșitul anului 1912	foc	133,667,241—
	vieată	11,740,710—
Fonduri de intemeiere și de rezervă	cor.	2.603,400—

Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(18) 28 ?

A apărut

ANTOLOGIONUL
sau
MINEIUL

tomul I. carele cuprinde în sine *slujbele dumnezeestilor sărbători, a Născătoarei de Dumnezeu și ale sfinților* de pe lunile: Septembrie, Octombrie, Noiembrie și Decembrie.

Prețul tomului I. legat în piele și cu copcii este 32 cor. și se spedează imediat.

Lunile din Ianuarie până în August vor fi cuprinse în tomul II. care e în lucrare.

Prețul tomului II, se va fixa ulterior și va fi în raport cu prețul tomului I.

A apărut

Apostolul

sau Faptele și Epistolele sf. Apostoli f° 4.

Prețul leg. în piele 22 cor. leg. în lux face 44 coroane.